

ตอนที่ 3

เค้าโครงเรื่อง

ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในยุโรป ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในอินเดีย ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

สาระสำคัญ

1. ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในยุโรปและประเทศไทยมีความใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ แบ่งยุคสมัยได้เหมือนกัน แต่ในอินเดียกลับพบหลักฐานของศิลปะเก่าสุดเพียงแค่ สมัยหินกลางเท่านั้น นอกจากนั้นยังได้พบศิลปะยุคหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์อย่างชัดเจนอีกด้วย

2. มนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ยังไม่มีตัวอักษรสำหรับการจดบันทึก ดังนั้น ศิลปะตุณและชากรองกระดูกทุกชนิดที่พบ นับตั้งแต่เครื่องใช้ไม้สอยอันทำจากหิน เครื่องปั้นดินเผา กระดูกสัตว์ งาช้าง เหล็ก สำริด เปลือกหอย และเครื่องประดับต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งบ่งบอกให้รู้ชัดถึงความเจริญรุ่งเรืองของสังคม ชีวิตความเป็นอยู่และเทคโนโลยีในสมัยนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

3. ศิลปะของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มักแบ่งออกได้เป็นหลายหมวด ดังนี้คือ เครื่องใช้และเครื่องมือหิน ภาพเขียนตามผังถ้ำ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสำริด หรือเครื่องโลหะ เครื่องประดับ วัฒนธรรมพื้นเมือง

จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้

เมื่อผู้เรียนจบหน้าแล้ว นักศึกษาสามารถ

- เข้าใจถึงความสำคัญของโบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ รวมทั้งชากรองกระดูกมนุษย์และสัตว์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์จนได้ไปเป็นหลักฐานสำคัญอันใหญ่ในงานวิชาการได้
- เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่และรูปแบบทางการเมืองที่เกี่ยวกับมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้
- แยกแยะความสำคัญและประโยชน์ใช้สอยของเครื่องมือเครื่องใช้ที่คุ้มค่าได้อย่างสังเขป
- เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ศิลปะสมัยประวัติศาสตร์ของยุโรป อินเดีย และประเทศไทยได้

บทที่ 3

ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์

ในยุคที่มนุษย์ยังไม่รู้จักตัวหนังสือ งานศิลปะทุกบุคคลย่อมมีคุณค่าทางมาศalaที่จะเป็น
ถุณแจชาให้เราเข้าใจถึงแนวทางในการดำรงชีวิต ความเชื่อทางด้านศาสนา ความเจริญ
ทางด้านสังคมเทคโนโลยีและวัฒนธรรมของคนสมัยนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

แม้ว่ามนุษยชาติจะมีวัฒนาการมานานาแยสนาแล้วตาม ศิลปกรรมเก่าสุดที่เหลือ
ให้เราได้ศึกษาคือศิลปกรรมของคนสมัยหินเก่าที่เรียกว่าพวกรายโนเชียน (Homo
Sapien Sapien) ซึ่งพยองอยู่มากที่อัฟริกา ยูโรปตอนเหนือและอังกฤษทางใต้ เยอรมันภาค
กลาง รวมทั้งตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ของเอเชีย จนกระทั่งถึง Makasar
Strait⁽¹⁾

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ของยุโรป

ก่อนประวัติศาสตร์ของยุโรปแบ่งออกได้เป็น 4 ยุค ด้วยกัน คือ

1. ยุคหินเก่า (Paleolithic period) (c. 40,000 B.C. - 9,000 B.C.)

ยุคหินเก่าแบ่งเป็นยุคหินเก่าตอนต้นและยุคหินเก่าตอนปลาย ศิลปกรรมใน
ยุคต้นที่พบมีเพียงภาชนะรูปหม้อนั่งถ้วย และเครื่องใช้ไม้สอยที่ทำจากหิน ถ้วยที่พบภาพเสียง
ที่สำคัญคือถ้วยที่อยู่ทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส และตอนเหนือของประเทศสเปน โดย

(1) Grahame Clark, World Prehistoric in New Perspective.

(London : Cambridge University Press, 1978), p. 9.

เฉพาะอย่างยิ่งที่ Franco-Cantabian ซึ่งมีทั้งภาพถ่ายเส้น ภาพเขียนสี การสลักหิน (1) ซึ่งดำเนินริเวณดังกล่าวแม้จะมีผู้คนพำนากว่าศตวรรษแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีการสำรวจสำาหรับล่าก่อนประวัติศาสตร์ในเขตดังกล่าวนี้ต่อไปอีก

ถ้าหากสุดที่พบภาพเขียนของคนก่อนประวัติศาสตร์นี้เป็นการพยายามเดบันช์ของนักสำรวจสมัยคริสต์ศรี Marcelino de Sautuola ในปี ค.ศ. 1879 ที่ Santander ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศสเปน ถ้าันคือถ้ำ Altamira ซึ่งมีภาพเขียนมาขยำมากภาพกากานด้อยได้ถึง 30,000 B.C. แต่ส่วนมากจะมีอายุจัดอยู่ประมาณ 10,000 B.C.

ถ้ำ Lascaux ในประเทศฝรั่งเศส ก็เป็นถ้ำที่มีภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์สำคัญมากแห่งหนึ่ง อยู่ใกล้กับ Montignac เด็กชาย 2 คนได้พบในปี 1941 นอกจากนั้นก็ยังมีถ้ำ Font - de - Gaume, la Madeleine ถ้ำ Niaux (2) Lortet, ถ้ำ Laussel (3) เป็นต้น ภาพเขียนในถ้ำดังกล่าวมีอายุจัดอยู่ในช่วง 20,000 B.C. ถึง 15,000 B.C. ซึ่งจัดเป็นช่วงยุคหินเก่าตอนปลาย (4)

ภาพเขียนบนผนังถ้ำดังกล่าวมักเป็นภาพสัตว์ เช่น รูปม้า วัวในชั้น กวาง บางครั้งภาพที่เขียนจะยาวติดต่อกันหลายสิบหลาเลยที่เดียว เช่นที่ Font - de - Gaume จะมีภาพเขียนจากปากถ้ำยาวเข้าไปถึง 70 หลา หรือถ้ำ Niaux ที่เขียนภาพสัตว์มีความยาวถึง

(1) Bazin Germain. History of Art from History Times to the Present. (Tr. by Francis Scrafe) (New York : Bonanza Books, Division of Crown Publishers, 1959), p 4 - 5.

(2) Helen Gardner. Gardner's Art Through the Ages. (V.I.) (New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc. 1980), p 22, 24, 25.

(3) Jean Rude. Panorama of The Arts From Megaliths to pop Art. (London : George G Harrap & Co, Ltd. 1974), p 9. และดู Barnard S. Myers. Art and Civilization. (London : Paul Hamlyn Ltd, 1967), p 10.

(4) เรื่องเดียวกัน ; p 9 .

850 หลาจากทางเข้าถ้ำ ถ้ำเหล่านี้คงใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อนานกว่าศตวรรษเลยที่เดียว

ภาพเขียนบนผนังถ้ำสมัยหินเก่าตอนปลายนั้น จากลักษณะของการเขียน อาจแบ่งภาพได้เป็น 2 แบบ คือ แบบออริกเนเรียน (Aurignacian) ซึ่งจัดว่าเป็นช่วงต้นของสมัยหินเก่าตอนปลาย ภาพเขียนมักเขียนด้วยสี polychrome และเป็นภาพ 2 มิติ แสดงภาพตัววายเส้นเพียงเส้นเดียว จึงทำให้ภาพเป็นภาพแบน เช่น ภาพกราฟตัวเมียที่ถ้ำ Altamira อีกแบบเรียกว่า แบบแมกดาเลเนียน (Magdalenian) (14,000 – 9,000 B.C.) ภาพเขียนสมัยนี้มักเขียนด้วยสีจากถ่านชาร์โคอล (charcoal) และดินสีแดงผสมกับยางไม้โดย เขียนเป็นภาพ 3 มิติ รู้จักการให้คุณค่าของแสง ทำให้ภาพเขียนดูสวยงามเหมือนจริง มักเขียนรูปวัวในชั้น ม้า กวาง เรนเดียร์ ช้างแมมมอธ สิงโต และหมี (1)

นอกจากภาพเขียนแล้ว ประติมากรรมที่ทำขึ้นในสมัยนี้ก็มีymท่ารูปผู้หญิงไม่มีหน้าตาแต่มีรูปร่างอ้วน แสดงออกถึงความเป็นเพศแม่อุ่นชัดเจน

ที่ Willendorf ในประเทศเยอรมัน ได้พบรูปผู้หญิง เป็นประติมากรรมโลยกตัว เรียกว่า Venus of Willendorf มีอายุราว 28,000–22,000 B.C. ประติมากรรม มีลักษณะกลมและสรีระส่วนต่าง ๆ ได้ขยายออกจนผิดความเป็นจริง แสดงว่าประติมากรรมที่ทำขึ้นมา นี้มีความเกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้พบภาชนะลักษณะพ่นพิ้นกระดูก งาช้างและสัตว์ชนิดอื่น ๆ คือมีทึ้งแบบจำหลักลงเป็นลายแบบเรียนและลายมูน ที่จะหลักได้อย่างมีชีวิตใจเจิดจรัส ม้า พนที่ Cap Blance ไม่ไกลไปจากถ้ำ Lascaux มากนัก (2)

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่เมือง Olduvai ในอัฟริกา แสดงให้เห็นว่ามนุษย์สมัยหินเก่าตอนปลายนี้มีความเชื่อถือมาก many แล้ว รู้จักราชีพ และท่าทางกางแขนไว้ได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังรู้จักทำเครื่องมือหินหลายแหล่งสำหรับส่าสัตว์ ดังที่พบเครื่องมือเหล่า

(1) Larouse Encyclopedia of Mythology (London : Paul Hamlyn Ltd., 1959), p 6.

(2) Helen Gardner. เรื่องเดิม., p 30.

น้ำตามริมฝั่งแม่น้ำ Thamme, Somme, Nile, The Zambezi นอกจากน้ำยังรู้จักเอากะดูกماหาก้าวถูกศรและเป็นตอกบลา (1) แต่เครื่องใช้ไม้สอยในสมัยนี้ มักทำขึ้นอย่างหยาบ ๆ เครื่องมือในลักษณะเดียวกันนี้พบทางตะวันตก ทางเหนือ และทางภาคกลางของยุโรป ทางตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียและทางตะวันออกเฉียงใต้ของเอเชีย (2)

มนุษย์สมัยหินเก่า ได้ผลิตศิลปกรรมไว้มากน้อย ที่สำคัญคือ มนุษย์นีแอนเดอร์ชาล (Neanderthal) เป็นมนุษย์ที่อยู่ในช่วงกลางสมัยหินเก่า (ระหว่าง 140,000 - 40,000 ปี) (3) พากนี้เริ่มมีการฟังศพ และเป็นนักล่าซ้างแม่มoth (Mammoth) ด้วยหอก (4)

การล่าสัตว์ในสมัยก่อนหากได้รับชนเผ่า เพราะมีโรคเข้า杳ๆ ความไม่เข้าใจในธรรมชาติจึงทำให้พวกเขารื้อในเรื่องอาหารที่เห็นอثرธรรมชาติและรื้อในเรื่องวิญญาณ กล่าวกันว่าการที่มนุษย์นีแอนเดอร์ชาล รู้จักวิธีฟังศพก็อาจจัดเป็นหันหลังของศาสนา�다 นิชิตความเป็นอยู่สมัยนั้นทุกคนต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ดังนั้น เรื่อกันว่าคนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เช่นในยุคหน้าจะมีการบูชาสัตว์ก็ได้ ภพวัดที่ผนังถ้ำบางแห่งอาจเป็นหลักฐานยืนยันคำพูดนี้ได้ชัดเจนเช่น

พากอกริกเนเซียน เป็นมนุษย์สมัยหินเก่ากลุ่มแรกที่อยู่พำนາอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศฝรั่งเศสและทางตอนเหนือของประเทศสเปน และได้สร้างศิลปกรรมไว้อายุสูงสุดตั้งบรากูในถ้ำ La Pileta Cave ถ้ำ Malaga หรือถ้ำ Lascaux โดยนิยมเขียนภาพด้วยสีเหล้นเดียว เป็นภาพแบบ ส่วนพวกแมกดาเลเนียนเป็นมนุษย์ปลายสมัยหินเก่าที่เขามาอยู่ทางตะวันตกของประเทศฝรั่งเศสพากนี้มีสังคมที่เจริญสืบต่อจากภาพเขียนบนผนังถ้ำที่ The Cavern of the Trois - Frères in the Ariège department

(1) Grahame Clark. เรื่องเดิม., p 25 - 35.

(2) เรื่องเดียวกัน ; หน้าเดียวกัน.

(3) Larouse, เรื่องเดิม., p 6.

(4) Pierre Grimal (ed). Larouse World Mythology (London : The Hamlyn Publishing Group Ltd., 1969). pp 20 - 21.

หากหักรานร่วมมุขย์ในสมัยนี้เชื่อเรื่องวิญญาณและสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ เพราะมีภาพสาศัญอยู่ 3 ภาพ ภาพที่อยู่ข้างมือสุด เป็นภาพคนใส่หนังสัตว์ยืนตัวตรงแต่มีทางเป็นม้า มีขาและแขนเหมือนคน บางรูปก็มีตัวเป็นคนมีหัวเป็นวัวใบชัน ภาพเหล่านี้แสดงทำเคสื่อนไหว จึงถูก เมื่อคนรูปคนเหล่านี้เดินรายไปตามจังหวะ ภาพดังกล่าวที่เขียนขึ้นนี้คงจะเป็นการเขียนตามนิယายบรรพบุรุษ หรือเรื่องของเวทมนตร์คacula ที่ใช้ในการล่าสัตว์ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (1) ศิลปกรรมของชาวแมกดาเลเนียน ได้แก่ Statuettes of the Gravettian hunters ภาพวาด ภาพลักษณ์ ภาพลายเขียนสี 3 มิติ ภาพสามมิติบริเวณ Franco - Cantabrian

นอกจากนี้ ความอุดมสมบูรณ์ยิ่ง เป็นสิ่งสาศัญของการดำรงชีวิตของพวกเขามากกว่าสิ่งใด จากภาพวาดหญิงถือเขาวัวใบชัน ที่ La Madeleine แล้วยังได้พบภาพลักษณ์ เป็นรูปหญิงถือเขาวัวใบชันที่มีรูปร่างขยายในสัดส่วนต่าง ๆ จนเกินความเป็นจริง อีกมากนัก วัฒนธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นของพวกแมกดาเลเนียนซึ่งพากอธิကเนเขียน มิได้บัญติกัน (2)

มนุษย์สมัยพิโน่ไม่มีความเชื่อในเรื่องของวิญญาณแล้ว เพราะจากการขาดศัพท์ គ่องกระดูก จะเห็นว่ามีการผังশพอย่างเป็นระเบียบ ทั้งมีการประดับร่างกายด้วยเครื่องประดับหลายชนิด นอกจากนี้ยังมีเครื่องปั้นดินเผาไว้อยู่ส่วนศีรษะของโครงกระดูกด้วยที่โครงกระดูกและกระโหลกศีรษะจะมีดินสีแดงบดคลุมอยู่ การทำเช่นนี้เชื่อว่าเป็นการทำให้มีชีวิตและให้พลังกับผู้ตาย ที่ Hoteaux ของฝรั่งเศสได้พบโครงกระดูกของพวกแมกดาเลเนียนนอกจากที่กระโหลกศีรษะจะมีดินสีแดงคลุมอยู่แล้วใต้ศีรษะจะมีหินก้อนใหญ่วางอยู่ ข้าง ๆ หินก้อนใหญ่นี้จะมีเครื่องมือหินและเศษเขากวางเรนเดียร์ เชื่อกันว่าการทำพิธีกรรมดังกล่าวคงเริ่มจากพวกแมกดาเลเนียน เช่นกัน (3) เนื่องจากพวกเขารู้ว่าโลกหน้าที่วิญญาณต้องนำไปอยู่นั้น มีทุกอย่างเมื่อนโลกที่พวกเขามีชีวิตอยู่ เราจึงได้เห็นของที่ผังลงไว้กับศพอย่างมาก หมายดังได้กล่าวมาแล้ว

(1) Jean Rudel. เรื่องเดิม., p 10.

(2) Larouse. เรื่องเดิม., p 3.

(3) เรื่องเดียวกัน., p 6.

สมัยหินกลาง (C. 9,000 B.C. - 6,000 B.C.)

หลังจากยุคกินเน่าได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ทำให้สัตว์ชนิดต่าง ๆ เช่น กวาง เรนเดียร์ ช้างแม่ม模oth หนีเข้าไปทางเหนือ ผู้คนที่เคยอาศัยอยู่ตามถ้ำก็ถึงถ้าน จึงเป็นช่วงของยุคใหม่เรียกว่ายุคหินกลาง มุขย์ในสมัยนี้สร้างงานศิลปะไว้อย่างสวยงามและมีชีวิตจิตใจ ดังเช่น ภาพเจียนที่เพิงพาดซึ่งอยู่ระหว่างเทือกเขาทางตะวันออกของสเปน ที่เรียกว่า Spanish Levant ได้มีผู้พบภาพเจียนอันสวยงามนี้ในปี คศ. 1903 การเจียนภาพสัตว์แสดงกล้ามเนื้อได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งท่าทางของสัตว์แบบต่าง ๆ เป็นไปอย่างธรรมชาติ (1) แต่การเจียนภาพคนกลับเป็นการเจียนอย่างง่าย ๆ ซึ่งมีทั้งภาพเดี่ยว และเป็นกลุ่ม ที่เราไม่เคยพบในที่ได้เลียนอกจากถ้ำ Lascaux (2) จากภาพวาดดังกล่าวทำให้ประมาณได้ว่า มุขย์ในสมัยหินกลางคงมีความเจริญทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมาก

ในสมัยนี้นิยมเจียนภาพคนส้อมสัตว์ ซึ่งน่าจะหมายถึงการส่าสัตว์ การเจียนภาพในลักษณะดังกล่าวเชื่อว่าคงได้แบบอย่างมาจากการทางอพาริกา โดยผู้มาทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทั้งนี้ เพราะพบว่าทั้งที่เมดิเตอร์เรเนียนและอพาริกามีภาพเจียนที่เพิงพาดลักษณะเจียนที่ Spanist Levant มาก และเชื่อกันว่าการเจียนภาพในลักษณะดังกล่าวคงเริ่มกันในประมาณ 8,000 B.C. และเลิกนิยมในประมาณ 3,000 B.C. (3)

การเจียนภาพบุคลากรานาจอิกภาพหนึ่งศิลปะนั้นที่ Gasulla gorge บุคลากรานาจสูงประมาณ 5 นิ้ว แต่ละคนแสดงท่าทางเคลื่อนไหว ซึ่งอาจจะเป็นการทำให้นราในงานพิธีบูชาayan หรือ กิจกรรมทางศาสนา แต่การเจียนภาพบุคลากรานาจนี้เป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังที่พบในถ้ำ และในขณะเดียวกัน ก็คงใช้ที่ดังกล่าวเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ ทางด้านความเชื่อถ่าย ทั้งนี้ เพราะบริเวณใกล้ ๆ นั้น มีที่เหมาะสมต่อการเจียนภาพมากนัยแต่กลับไม่มีการเจียนภาพเลย (4)

(1) Helen Gardner. เรื่องเดิม; p 30.

(2) เรื่องเดียวกัน., p 29.

(3) เรื่องเดียวกัน., p 30 - 31.

(4) เรื่องเดียวกัน., p 32.

เรื่องราวของคนในยุคนี้ เราทราบจากภาพเขียนที่ล้านน ทำให้เรารู้เรื่องราวทางดั่งชีวิตของพวกราชาน้อยมาก พวกราชานอกจากจะอาศัยอยู่ในถ้ำแล้ว ยังรู้จักจับสัตว์น้ำ สัตว์เป็นอาหาร อาชญากรรมที่ใช้ก็จะมีพวกชุด ลูกศร ข้อตกปลา ตรอกร้าจับปลา (ปี๊ดัน) (1)

สมัยหินใหม่ (C. 6,000 B.C. - 3,500 B.C.)

พวกรู้ความเจริญมาก เป็นกลุ่มนักกิจกรรมกลุ่มใหญ่ มีการปลูกข้าวเก็บเกี่ยว ข้าว สัตว์เลี้ยงมีพวกแกะ แพะ เนื่องจากมนุษย์สมัยนี้รู้ความเจริญในทุกด้าน ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกราชานั้นด้วย พวกราชานำเอาทองแดงมาใช้ รู้จักทำเครื่องปั้นดินเผา รูปแบบต่าง ๆ รู้จักดูงานอาชญากรรม ได้พัฒนาเครื่องใช้และเครื่องมือตั้งกล้าวมากมาย (2) อีกทางผ่านตะวันออกของเมดิเตอร์เรเนียน

ชนชาติในสมัยหินใหม่ แต่ละหมู่บ้านคงมีผู้คนเป็นร้อย มีการทำกิจกรรม มีความเชื่อเรื่องศาสนา รู้จักนำเอาเวทย์มนต์คำถามาใช้ มีการบูชาเทพเจ้า บูชาสัตว์ ยกย่องเทพว่าเป็นผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติทั้งปวง พวกราชานี้อ่อนเรื่องวิทยาศาสตร์ จึงได้มีการกราบไหว้ทุกอย่างนิยมทำหน้ากาก ทำรูปเคารพ อันได้แก่ เทพ สัตว์ (3)

ในสมัยนี้เริ่มมีรูปแบบสถาบันตยกรรมที่เก่าที่สุด แสดงออกมานานรูปวัฒนธรรมหินใหญ่ (Megalithic culture) ที่เรียกว่า Menhir หรือ Dolmens เชื่อกันว่าที่ตั้งกล้าวนี้เป็นสุสานที่ประกอบไปด้วย หินก้อนสี่เหลี่ยม และมีหลังคาดคลุมในลักษณะแบบเรียง (4) วัฒนธรรมนี้พบที่อังกฤษที่ Salisbury plain, Wiltshire มีอายุประมาณ 2,000 B.C.

(1) Grahame Clark. เรื่องเดิม., p 109.

(2) เรื่องเดียวกัน., p 16,62.

(3) Bernard S. Myers. Art and Civilization (London : Paul Hamlyn Ltd; 1967), p 11.

(4) เรื่องเดียวกัน., p 12.

สาหรับเครื่องปั้นดินเผา มักเคลื่อนด้วยสีสวยงาม มีลวดลายประดับเป็นลายเรขาคณิตดังที่พบในอียิปต์ เมร索ปเตเมียและอิหร่าน สาหรับเครื่องปั้นดินเผาของอิหร่านมีอายุราว 4,000 B.C. ถือว่าเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่สวยงามที่สุดของสมัยที่นั้นใหม่

สมัยโลหะ (C. 2,700 – 750 B.C.)

เป็นช่วงที่มนุษย์รู้จักนาเอาร่องรอยมาใช้ทำเป็นอาชุดและภาชนะทุกชนิด รวมทั้งเครื่องประดับด้วย วัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าสู่ยุคใหม่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เช่น กรีก ประมาณ 2,700 – 2,600 B.C. ภาคกลางของยุโรปประมาณ 1,900 B.C. สแกนดิเนเวียประมาณ 1,500 B.C. เป็นต้น

สังคมของมนุษย์ยุคโลหะมีความเจริญมากยิ่งกว่าสมัยที่นั้นใหม่ รู้จักนาเอาร่องรอยมาลองใช้เป็นเครื่องมือ มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสูงมาก

กิจกรรมการเรียนที่ 1

เมื่อนักศึกษาอ่านเรื่องศิลปะก่อนประวัติศาสตร์ของยุโรป สมัยที่นั้นเก่า สมัยที่นั้นกลาง สมัยที่นั้นใหม่ และสมัยโลหะจบแล้ว ให้นักศึกษาเดิมซื้อความลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์

1. ในยุคที่มนุษย์ยังไม่มีตัวอักษร _____ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เราถึงชีวิตความเป็นอยู่และสังคมในสมัยนั้น ๆ ได้
2. ศิลปกรรมยุคเก่าสุดที่มนุษย์เหลือไว้ให้ชาวโลกดีอ. _____
3. สมัยที่นั้นเก่าภาษาอังกฤษเรียกว่า _____
4. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในยุโรปแบ่งได้ _____ สมัยดังนี้คือ
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
5. ภาพเขียนที่สำคัญในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่พบตามถ้ำเรียกว่า _____
6. ถ้าที่พบภาพเขียนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของยุโรปกระจายอยู่ _____ ขอรับประทานเป็น

7. ศิลปกรรมยุคแรกเริ่มที่พบในยุโรปมีเพียง _____ และ _____
8. ถ้ำ Altamira อยู่ _____ ประเทศสเปน ถูกค้นพบในปี ค.ศ. _____
9. ถ้ำ Lascaux อยู่ในประเทศ _____
10. ภาพเขียนบนผนังถ้ำที่พบในศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ยุโรปมักเป็น _____ เช่น _____
11. ภาพเขียนบนผนังถ้ำสมัยหินเก่าตอนปลาย จากลักษณะของการเขียนอาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ _____ และ _____
12. ลักษณะการเขียนภาพแบบอวrigene เขียน คือ _____
13. ลักษณะการเขียนภาพแบบแมกดาเลเนียนคือ _____
14. มนุษย์สมัยหินใหม่มีการดำรงชีวิตที่ตีกว่าสมัยหินกลางคือรู้จัก _____
15. รูปม้าพับที่ Cap Blance เป็นอย่างไร _____
16. Venus of Willendorf ทำขึ้นมาเพื่อ _____
17. มนุษย์นี้แยนเดอร์ล เป็นมนุษย์ในสมัย _____
18. วัฒนธรรมหินใหญ่นับเป็นสถาปัตยกรรมกลุ่มแรกสุด พับในสมัย _____
19. เครื่องบันดินແ-pane ในสมัยหินใหม่มีลักษณะดังนี้ _____
20. สังคมของมนุษย์ในสมัยโลหะคือ _____
21. ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ในผนังถ้ำมักเขียนด้วย _____
22. รูปร่างรูปปั้นวีนัสสมลักษณะ _____
23. มนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์เชื่อในเรื่องวิญญาณเพรา _____
24. เครื่องบันดินແ-pane ที่สวยงามที่สุดของสมัยหินใหม่คือ _____
25. มนุษย์ในสมัยหินใหม่มีสังคมบุลคลิชีวิตความเป็นอยู่ดังนี้คือ _____

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ของอินเดีย

มนุษย์บุคแรกเริ่มของอินเดียอาศัยอยู่แถบคาบสมุทร เดคช่ามายา ก่อน เพาะปลูกพืช เครื่องมือหินและภาวนาที่ผนังถ้ำอย่างกระจายตัวตามบริเวณสูงแม่น้ำโคธารา (Godavari Valley) ของรัฐ ไฮเดอร์อาบัด (Hyderabad) จังหวัด Kurnool, Guntur, Nellore, Cuddapah และ North Arcot ในบริเวณตั้งกล่าวให้พูดแหล่งผลิต

เครื่องมือ หลักฐานเหล่านี้ได้พบทางภาคกลางบ้าง เสกน้อย แต่ที่รู้ เป็นกอพิหารหรือส่วนมาได้พบเลย (1)

มนุษย์เหล่านี้มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ล่าสัตว์เป็นอาหาร อาชญากรรมที่ทำขึ้น นอกจากจะเข้าเป็นเครื่องมือแล้ว ยังไว้ใช้ในการต่อสู้กับสัตว์ใหญ่ ๆ บางชนิดอีกด้วย พากษาด้วยไม้รักจการตั้งบ้านเรือน ไม้รักจากทางเครื่องปั้นดินเผา ทั้งนี้ เพราะผู้คนเหล่านี้เป็นพวกเรื่องบ้านไม่มีการตั้งถิ่นฐานแน่นอน

ในบริเวณเดียวกันนี้ ได้พบวัฒธรรมหินกลาง พมหลักฐานที่สำคัญ The Great Billa Surgam Cave ใน Kurnool (2) ลักษณะการเจียนภาพที่บรรยายในสำเนาไว้จะเป็นรูป คน สัตว์หรืออาชญากรรม เช่นเชื้อ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาพเจียนในสำเนาของประเทศไทย พรั่งเศสตามแบบของพวกแมลงดา เลนี่ยน การที่ไม่ได้พบภาพเจียนของสมัยหินเก่าที่นี่ เชื่อกันว่าภาพเจียนเหล่านี้อาจจะถูกทำลายไปแล้ว

มนุษย์สมัยหินกลางของอินเดีย คงได้รับอิทธิพลจากภายนอก จึงทำให้เปลี่ยนแปลงจากสภาพสมัยหินกลางมาสมัยหินใหม่ เลยทีเดียว ก่อรากคือรักจักรเสียงสัตว์ สัตว์เสียงมีสุนัข แพะ แกะ วัว กระปือ และ รักจการทำการเพาะปลูก ข้าว ข้าวสาลี รวมทั้งผลไม้ชนิดต่าง ๆ เช่น มะม่วงรักจการใช้ไฟ พากษาคงอยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ และคงมีบางกลุ่มกระจายไปอยู่ยังเขตอื่น ๆ ของอินเดีย แต่จากหลักฐานทางโบราณคดี ก็ยังกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่ทางใต้ โดยเฉพาะถนน Salen Anantapur Kurnool Bellary และ Hyderabad (3)

เครื่องมือ เครื่องใช้ที่พบในสมัยนี้ มักเป็นเครื่องมือหินขัด เช่น ขวนหินขัด เข้าสัตว์ ห้อน ภาชนะหิน รูปคนและสัตว์ที่สลักจากหิน ตีกตาดินเผา เป็นต้น

เครื่องปั้นดินเผาที่ทำขึ้นในสมัยนี้ นิยมทำขึ้นเพื่อใส่กระถุงของคนตาย เช่นพับที่

(1) Srinivasa Ayyangar. The Stone Age in India. (New Delhi : Offset Printers, 1982), p 8.

(2) เรื่องเดียวกัน., p 16.

(3) เรื่องเดียวกัน., p 25 - 29.

district of Anantapur, Cuddapah. Karnool, Mysore, Hyderabad, Salem, Baroda, Kathia War นอกจากนั้นยังพบในภาคอื่น ๆ อีกมากmany (1)

เครื่องบันดินเพานิยมทั้งแบบสีพื้นและแบบมีลวดลายประดับ มีทั้งชนิดผิวเกลี้ยง สลัก漉漉ลาย เจียนลายลงบนพื้นภาชนะและแบบชนิดผิวขัดมัน

มนุษย์สมัยใหม่ รู้จักการใช้เหล็กแล้ว ตั้งหลักฐานที่พบริ่ำโบราณ และรักษาไว้ คนสมัยโลหะก์คงรับความนิยมในการใช้เหล็กจากสมัยหินใหม่และยังได้รู้จัก การนา ทอง เงิน ทองแดง มาใช้อีกด้วย (2)

วัฒนธรรมโนมเนชนเจด้าโรและชารับบปา

วัฒนธรรมที่เจริญขึ้นແບນถุนแม่น้ำสินธุ เมืองโนมเนชนเจด้าโร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำสินธุซึ่งหวานแครวนสินธุ และเมืองชารับบปา ตั้งอยู่ในแครวนบูจูจาบ วัฒนธรรมนี้จัดเป็นวัฒนธรรมที่เจริญขึ้นในช่วงหัวเดียวหัวต่อระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ของอินเดีย ทั้งนี้ เพราะพบหลักฐานทางโบราณคดีทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ทางตะวันออก (3)

หลักฐานก่อนประวัติศาสตร์ที่พบคือ ตราประทับที่ทำด้วยหินสูงในรูปต่าง ๆ ที่พบทั้งในแครวนบูจูจาบ และแครวนสินธุ มีจำนวนเป็นร้อย ที่มีอายุเก่าไปมาก ๆ ก็มี จาก漉漉ลาย ตราประทับนี้แสดงให้รู้ว่าวัฒนธรรมนี้ต้องเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสุเมเรียนแห่งอาณาจักร เมร索เบตเมีย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ทางตะวันออก (4)

วัฒนธรรมที่เจริญขึ้นก่อนโนมเนชนเจด้าโร และชารับบปา คือ วัฒนธรรม อัมเรียน (Amrian Culture) จากหลักฐานทางโบราณคดีได้ชุดพบวัฒนธรรมอัมเรียน ที่เมือง Amri ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองโนมเนชนเจด้าโร ไป 100 ไมล์ และพบริมฝั่ง Kot - Digi ซึ่งอยู่ฝั่ง

(1) เรื่องเดียวกัน., p 30 - 35.

(2) เรื่องเดียวกัน., p 261..

(3) Panchanan Mitra. Prehistoric India, Its Place in the World's Culture. (Delhi : Bharatiya Publishing House, 1979), p 264.

(4) เรื่องเดียวกัน ; p 261.

ข้าราชการแม่น้ำสินธุ นอกจานนี้ยังได้พบวัฒธรรมนี้อีกที่เมือง Kalibangan และเขต Saravati ใน Ganganagar แห่งรัฐ Rajasthan (1)

ดังนั้นการเจริญขึ้นของโนมเนห์เจด้าโร และชารัปปา คงได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมสุเมเรียนและวัฒนธรรม อัมเรียน จึงได้ทำให้ 2 เมืองนี้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการทำป้อมปราการล้อมเมืองบนเนินดิน แม้แต่เครื่องบ้านดินเผาของชาวอัมเรียนก็ได้ให้อิทธิพลแก่พวกรุ่มนเนห์เจด้าโร และชารัปปามากเหลือเกิน เช่นมีรูปแบบและลวดลายคล้ายของวัฒนธรรมอัมเรียน นอกจากนั้นสีของดินที่น้ำมากทำเครื่องบ้านดินเผาจะให้สีฟ้าจากสีครีมไปถึงสีเขียว และมีทึ้งชนิดเคลือบและชนิดไม่เคลือบ การเจียนลายจะมีทึ้งลายสีดา สีน้ำตาลเข้ม หรือแดง การทำมีทึ้งชนิดใช้แป้นหมุนและใช้มือ เครื่องบ้านดินเผากลุ่ม Amrian Pottery และ Kot-Dijian Pottry (2) ให้ได้อิทธิพลต่อการทำเครื่องบ้านดินเผาของโนมเนห์เจด้าโรและชารัปปามาก เพราะว่าวัฒนธรรมโนมเนห์เจด้าโรและชารัปปายังมีการทำลวดลายสีบุ่มมา เช่น ทำเครื่องบ้านดินเผา พื้นเดาเคลือบสีแดง และมีจุดสีเทากระจายอยู่ทั่วไป ดินที่น้ำมากบ้านก็มีคุณภาพดี เช่นเดียวกับของ Amrian Pottery ลวดลายที่เจียนก็มักเป็นลายเรขาคณิต ลายวงกลม ลายพันธุ์พฤกษา ลายใบปาล์ม สร้างสัตว์ที่พบบันลายภาชนะดินเผาก็มีลาย วัว แพะ งย antelope แต่นิยมทำเป็นลายนกยูง (3)

วัฒนธรรมโนมเนห์เจด้าโร และชารัปปาย เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว จากอิทธิพลของวัฒนธรรมสุเมเรียนและอัมเรียน จากการขุดค้นของสองเมืองดังกล่าว ทำให้รู้ว่า เมืองทั้งสองเป็นเมืองที่เจริญขึ้นจากการค้าที่มีแหล่งใหญ่ทางรัฐพัลิต เครื่องบ้านดินเผา มีลักษณะสร้างมากมาย มีบ้าน มีตลาด ร้านค้า สถานที่ทำงานโดยสร้างจากอิฐในชั้นฐานแล้วต่อด้วยไม้ในชั้นสูงขึ้น ผู้คนในวัฒนธรรมนี้ เป็นนักธุรกิจแต่แบลกที่ไม่นิยมทำลวดลายประดับสีงอกสร้างเลยจากผังเมืองของทั้งสองเมือง แสดงให้รู้ว่ามีการวางแผนเมืองอย่างมีระบบ ทั้งนี้เพราะมีถนน

(1) Omi Manchanda, A Study of the Harappan Pottery. (Delhi : Oriental Publishers, 1972), p 181.

(2) เรื่องเดียวกัน., p 183 - 184.

(3) เรื่องเดียวกัน., p 1.

สายสากลและมีตนสายอื่น ๆ ตัดออกไปจากสายใหญ่ทั้งทางทิศเหนือและทิศใต้ ทิศตะวันออก และตะวันตก โดยมีดหลักความสมดุลย์ ผังของเมืองทั้งสองนี้จัดได้ว่า เป็นผังที่สมบูรณ์ที่สุดของ วัฒนธรรมโนมโน้ม เตเมีย สำหรับการก่อสร้างที่รู้จักใช้อิฐน้ำอาจจะรับแบบอย่างชาวโนม โน้ม เตเมีย ก็ได้ แต่ผิดกันตรงที่ชาวโนมเห็นใจดาร ใช้อิฐเผาไฟ แต่ชาวเมโน้ม เตเมียใช้อิฐตากแห้ง การที่รู้จักใช้อิฐเผาไฟทำให้คิดไปว่าชาวโนมเห็นใจดาร และชาวบ้านคงมีป้าม้า หนาแน่นพอจะ เผาอิฐจำนวนมหาศาลได้และพื้นที่โดยทั่วไปของวัฒนธรรมนี้ก็อดสมบูรณ์มาก คงไม่แห้งแล้ง เมื่อนทุกวันนี้ เป็นแน่นอน (1) แม้แต่แบบอย่างการทาวงค์แคน ๆ จะเข้าไปในพนังสถาปัตยกรรมเรียกว่า niches ก็ได้รับแบบอย่างจากศิลปะเมโน้ม เตเมีย เช่นกัน (2)

ที่สองแห่งนี้มีได้พบแหล่งศิลปะสถานที่ พบแต่สร้างบนน้ำขนาดใหญ่ และขนาดเล็กมากมาย ซึ่งอาจจะทำให้เราใช้ในแต่ละบ้านก็ได้ (3)

รูปปั้ยมีเคราที่พับที่ร่มเห็นใจดาร สลักคล้ายนักบวชผู้นำทางศาสนา หรือไป จะเป็นเทพเจ้าก็ได้ มีลักษณะคล้ายกับที่พบในเมโน้ม เตเมีย และลักษณะนี้เครานั้นสลัก จากหินปูน มีความสวยงามมาก ท่าทางและหน้าตาไม่มีความเป็นอินเดีย เลยแม้แต่น้อย สำหรับ ชายเด่นรายเชือกันว่าน่าจะเป็นต้นเดียวพระศิริ หลักจากหินปูน เช่นกัน นอกจากนั้นก็พบรูปหฤทัย เชื่อว่า เป็นการบูชา เพศแม่ มีลักษณะของความอุดมสมบูรณ์ เมื่อกันที่พับที่ร่ม เตเมีย และที่อิหร่าน

วัฒนธรรมนี้ เจริญอยู่ประมาณ 800 ปี มีพาก Jhukar เป็นผู้สืบท่อวัฒนธรรม ต่อมา เมื่อพากอารยันเข้ามาแล้ว วัฒนธรรมนี้จึงได้จบสิ้นลง

การจบสิ้นลงของวัฒนธรรมโนมเห็นใจดาร ก็ยังคงเป็นปริศนา เช่นเดียวกับการ เริ่มต้นกล่าวอย่างแน่ชัดไม่ได้ว่า วัฒนธรรมที่เสื่อมลงอย่างฉับพลัน เพราะผสมกับวัฒนธรรมอื่น หรือว่าถูกวัฒนธรรมอื่นบุกรุก แล้วถูกกลืนหายไป แต่ผลก็คือ เมืองทั้งสองนี้ถูกทิ้งร้างไปก่อนที่

(1) Om Manchanda. เรื่องเดิม., p 13.

(2) เรื่องเดียวกัน., หน้าเดียวกัน.

(3) เรื่องเดียวกัน., p 13.

พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชจะกรีฑาทัพเข้าบุกรุกแคว้นลินธุ (1)

กิจกรรมการเรียนที่ 2

เมื่อนักศึกษาอ่านหัวข้อสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของอินเดียและวัฒนธรรมโมヘนโจดาโร และอาร์ปปาแล้ว ให้นักศึกษาเติมคำในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เครื่องมือหินและถ้าที่มีภาพวาดของอินเดียพบใน _____
2. เครื่องมือหินของอินเดียเก่าสุดมีเพียงสมัย _____
3. มนุษย์ในสมัยหินก่อตั้งของอินเดียมีความเป็นอยู่ดังนี้ _____
4. เครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของอินเดียมีลักษณะดังนี้ _____
5. วัฒนธรรมโมヘนโจดาโร และอาร์ปปา เจริญขึ้น เพราะ _____
6. สมัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ของอินเดียคือ _____
7. หลักฐานก่อนประวัติศาสตร์ที่พบในวัฒนธรรมโมヘนโจดาโร และอาร์ปปาก็คือ _____
8. สิ่งที่ชุดคันพนที่เมืองโมヘนโจดาโร และอาร์ปปาก็คือ _____
9. วัฒนธรรมโมヘนโจดาโรและอาร์ปปากลืนสุ่ดลง เพราะ _____
10. สิ่งที่ไม่พบในเมืองโมヘนโจดาโรและอาร์ปปาก็คือ _____

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

การค้นพบมนุษย์awanริบันประเทศไทยจีนและประเทศไทยอินโดจีนเรียกว่าในระหว่างปี คศ. 1927-1937 ทางให้นักโบราณคดีที่ศึกษาหินมาสนใจประเทศไทย โดยตั้งสมมติฐานว่าในประเทศไทยน่าจะได้พบโครงกระดูกมนุษย์ตีกด่านรฟื้มบ้าง หลังจากนั้นก็มีผู้รู้เข้าทำการค้นคว้าในเมืองไทย เช่น ดร. เดวิดสัน แบลสต์ ศาสตราจารย์วิชาภาษาไทยแห่งมหาวิทยาลัยกรุงปักกิ่ง ได้เข้ามาค้นหาโครงกระดูกมนุษย์ตีกด่านรฟื้ม (fossil man) ระหว่างปี คศ. 1927 - 1928 และนาย Ivor H.N. Evans นักชาติพันธุ์วิทยาวอังกฤษได้เข้ามาสำรวจภาคใต้

(1) Benjamin Rowland. The Art and Architecture of India Buddhists, Hindu, Jain. (Great Britain : Penguin Book, INC ; 1953), p 12.